

Conferentie EuroDay 2016 in Brussel

Investeren en
innoveren in de
Europese
circulaire economie

Op EuroDay 2016, een initiatief van de Vereniging Afvalbedrijven en Go4Circle, passeren fraaie voorbeelden van de circulaire economie de revue. De conferentie laat zien dat afvalbedrijven en overheden volop innoveren en investeren in de circulaire economie. Samenwerking is nodig om het ambitieuze Europese en nationale circulaire beleid vorm te geven

Op 22 november vond EuroDay 2016 plaats in Brussel

Auteur: René Didde

De laatste twee jaar is de circulaire economie hot geworden. Overheden, regeringen en bedrijven streven naar '100 procent circulair'. Mooi gezegd, maar wat is dat eigenlijk, circulaire economie? Een snelle uitleg luidt dat in een circulaire economie amper afval is omdat afgedankte producten hoogwaardig worden ingezet in nieuwe producten. Tijdens de EuroDay 2016, eind november in Brussel, bleek dat dit makkelijker gezegd is dan gedaan.

Circulaire plannen en innovatieprojecten

De circulaire economie vergt enorm veel innovaties en investeringen. Hoe kan het Europese beleid deze inspanningen ondersteunen? Zo luidt de centrale vraag voor EuroDay 2016. In de Nederlandse ambassade in Brussel krijgen ruim vijftig deelnemers een intensief inhoudelijk programma voorgeschoteld. In drie sessies komt een elftal inleiders aan het woord, gevolgd door een paneldebat. Ze vertellen over circulaire plannen, over concrete innovatieprojecten en de wensen en barrières die partijen daarbij in de praktijk ondervinden. De conferentie is een initiatief van de Vereniging Afvalbedrijven en haar Belgische zusterorganisatie Go4Circle – voorheen FEBEM-FEGE –, in samenwerking met de Nederlandse ambassade en permanente vertegenwoordiging van Nederland en België. In de zaal zit de achterban van beide brancheorganisaties. Ook zijn er vertegenwoordigers van overheden en Europese koepelorganisaties.

Eendrachtige samenwerking

De circulaire economie lijkt af en toe op een hoogwaardig hergebruik van mooie woorden, verzucht een Brusselse insider op de conferentie. Dat neemt niet weg dat op de conferentie hoopvolle signalen klinken. Allereerst is daar de eendrachtige samenwerking in verschillende landen tussen de ministeries van Economische Zaken en de ministeries van

In de hele EU werken 980 bedrijven samen om onze grondstofuitdagingen aan te gaan.'

MAGNUS GISLEV
(EUROPESE COMMISSIE)

Milieu. Dat dit ook op Europees niveau het geval is, blijkt uit de voordrachten van *Magnus Gislev* en *Julius Langendorff*. Beide werken bij de Europese Commissie, Gislev bij Directorate-General Growth, Langendorff bij Directorate-General Environment. Met elkaar sleutelen ze aan een roadmap, waarin een concrete uitwerking van het Europese actieprogramma wordt gepresenteerd, naar verwachting in 2017.

600 miljoen euro voor innovatie

Brussel maakt werk van de circulaire economie. Eind 2015 bracht Eurocommissaris Timmermans het actieprogramma 'Closing the loop' uit met tal van maatregelen voor de 26 lidstaten. Gislev maakt duidelijk dat de EU 600 miljoen euro ter beschikking stelt voor innovatief onderzoek naar de vervanging van primaire grondstoffen door secundair materiaal dat uit afval is

teruggewonnen. "We hebben een strategie voor kritische grondstoffen neergezet. In de hele EU werken inmiddels 980 bedrijven samen om onze grondstoffenuitdagingen aan te gaan", vertelt Gislev. Hij spoort de hergebruiksector aan meer van deze onderzoeksgelden gebruik te maken.

Internationale grondstoffenrotonde

Op de conferentie licht *Robine van Dooren*, werkzaam bij het Nederlandse ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Noordzee-Grondstoffenrotonde (North Sea Resources Roundabout) toe. Het initiatief is een concrete oefening buiten de subsidiekanalen om. In deze eerste internationale Green Deal onderzoeken vier landen rondom de Noordzee de kansen en belemmeringen voor het onderlinge vrije verkeer van secundaire materialen. Bijvoorbeeld: om Nederlandse compost van het afvalbedrijf Twence

We kijken naar de ruimte in de huidige wetgeving en rapporteren knelpunten rechtstreeks aan de Europese Commissie.

ROBINE VAN DOOREN
(MINISTERIE VAN
INFRASTRUCTUUR
EN MILIEU)

Nederland verwacht
door de **circulaire economie**
meer **innovatieve**
midden- en kleinbedrijven
die **7,3 miljard euro** extra
omzetten en
54.000 extra banen scheppen.

in Noord-Engeland toe te passen of teruggewonnen aluminium en zilver uit bodemmassen van afvalenergiecentrales nuttig her te gebruiken in Vlaanderen. "Ook de internationale uitwisseling van PVC-afval tussen Engeland, Frankrijk, Nederland en België is een concrete casus", vertelt Van Dooren. Een vierde casus over struviet – zeg maar secundair fosfaat – is inmiddels toegevoegd. Afvalwetgeving, REACH en transport zijn enkele onderzoeksitems om binnen de Green Deal onder de loep te nemen.

Leren van koplopers

Sommigen vinden de samenwerking in de Noordzee-Grondstoffenrotonde een soort 'EU-tje binnen de EU' spelen. Van

Circulaire kalkkorrels

Aalke Lida de Jong van de Vereniging Industriële Bouwgrondstoffen (VIB) beschrijft tijdens haar betoog diverse inspirerende voorbeelden van innovatief hergebruik. Eén daarvan gaat over het gebruik van kalkkorrels. "Kalkkorrels die vrijkomen bij de ontharding van drinkwater worden steeds meer afgezet in nieuwe producten. Ze vervangen zandkorrels op de rug van tapijten van Desso en kunnen ook als kalkbron voor legkippen dienen. Ook wordt de inzet ervan bij zonnecellen onderzocht."

Dooren stelt van niet. Ze maakt duidelijk dat het de bedoeling is dat de lessen van deze koplopers andere lidstaten inspireren om stappen richting de circulaire economie te zetten. "We streven naar meer casussen, bijvoorbeeld voor elektronica-afval en banden.

We kijken naar de ruimte in de huidige wetgeving en rapporteren knelpunten rechtstreeks aan de Europese Commissie", aldus Van Dooren. Ze benadrukt dat bedrijven geheel vrijwillig en zonder noemenswaardige subsidie deelnemen. "Deelnemen aan een casus is geen garantie voor succes."

Nederland circulair in 2050

Zowel in Nederland als in Vlaanderen staat de circulaire economie hoog op de overheidsagenda. Nederland lanceerde in september het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050', met als tussendoel: de helft minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. Staatssecretaris Dijkema verwacht daardoor meer innovatieve midden- en kleinbedrijven die 7,3 miljard euro extra omzetten en 54.000 extra banen scheppen door 'grondstoffenakkoorden' tussen 'relevante bedrijven en maatschappelijke partijen', die samen afspraken nader uitwerken in 'transitie-agenda's'.

We gaan in Vlaanderen door grondstofrecycling in 2020 3,4 miljard euro besparen en 21 duizend extra banen creëren.

LIEZE CLOOTS
(OVAM)

Vlaamse inspanningen

Ook Vlaanderen timmert aan de circulaire weg, zo blijkt uit de voordracht van *Lieze Cloots* van de Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij (OVAM). Mede dankzij de inspanningen van de Vlaamse overheid – met structurele aandacht voor gescheiden inzameling, hergebruikscentra, stortverbod en belasting op verbranden – behoort Vlaanderen tot de Europese top met 70 procent recycling, 27 procent verbranding en 1 procent storten. Dat deze circulariteit reeds economie is, bewijzen de cijfers. “We noteren een groei van vijf procent in de afvalbranche en met twaalfduizend arbeidsplaatsen vormen wij 0,5 procent van de beroepsbevolking”, legt Cloots uit.

Plan C in Vlaanderen

Toch stagneren de Vlaamse afvalpresentaties. Daarom komt OVAM met ‘Plan C’, waarbij de C verwijst naar circulair. “We gaan door grondstofrecycling in 2020 3,4 miljard euro besparen en 21 duizend extra banen creëren”, aldus Cloots. “De bouw – onder meer levensloopbestendige gebouwen – bio-economie, metalen en chemie vormen de thema’s voor het ontstaan van circulaire steden, waarbij de haven niet langer louter fungeert voor de export van producten, maar een ‘hub’ in recycling gaat vormen.”

Afvalenergiecentrales helpen mee

Circulaire economie behelst niet alleen inzet van secundaire grondstoffen. Zo blazen afvalenergiecentrales een partij mee met de productie van duurzame energie, in de vorm van elektriciteit, stoom en warmte. “Nieuw is dat we onderzoeken of we CO₂ kunnen leveren aan de pijplijn tussen Amsterdam en Rotterdam. Onderweg in Aalsmeer nemen tuinders CO₂ af”, vertelt

Peter Simoës van AEB Amsterdam. “Ook zijn we betrokken bij innovatief onderzoek om afvalslib om te zetten in kerosine.”

Dezelfde kwaliteit als primair

Hoe leuk, nuttig en economisch lucratief veel projecten ook lijken, toch mondt het slotdebat uit in de verzuchting dat de afvalbranche nog teveel opereert om van afvalproducten nuttige producten voor de circulaire economie te maken. “We moeten meer te rade gaan bij de primaire maakindustrie en uitvinden welke fossiele grondstoffen wij kunnen vervangen door secundair materiaal”, vertelt *Dick Hoogendoorn*, directeur van de Vereniging Afvalbedrijven. Secundaire grondstoffen moeten volgens hem dezelfde kwaliteit hebben als de te vervangen grondstoffen. “Desnoods dan maar wat minder kilo’s of niet langer alle materialen inzamelen als dat de kwaliteit van de meest urgente en waardevolle secundaire grondstof verstoort”, betoogt Hoogendoorn.

Waardevol goud in bodemassen

Jan Peter Born van HVC verhaalt over de nieuwe bodemwasinstallatie voor het reinigen van bodemassen uit de afvalenergiecentrale van HVC. Born laat een loodzwaar potje met metalen rondgaan. “Dat zijn allemaal non-ferrometalen die we uit de bodemassen wassen”, zegt hij. “Eén ton van dit her te gebruiken materiaal is maar liefst vijfduizend euro waard. Tweederde van die waarde wordt bepaald door de 120 kilogram goud die er in zit”, aldus Born.

De EU stelt **600 miljoen euro** ter beschikking voor **innovatief onderzoek** naar het **terugwinnen van grondstoffen** uit afval.

“

We moeten meer te rade gaan bij de primaire maakindustrie.’

”

DICK HOOGENDOORN
(VERENIGING
AFVALBEDRIJVEN)

Push & pull naar circulair

De markt moet het doen, maar de overheid, de Europese commissie voorop, zou naast pull-maatregelen, zoals subsidies en fiscale voordelen, ook push-maatregelen moeten nemen, zoals het voorschrijven van concrete percentages secundair materiaal in nieuwe producten.

Ook moet het energievoordeel van vermeden CO₂-emissies bij de secundaire grondstoffen worden verdisconteerd. Op de volgende EuroDay zullen ongetwijfeld verlichte producenten en grootverbruikers van primaire grondstoffen worden uitgenodigd om prikkelend aan de tand te worden gevoeld over hun ambities met de circulaire economie.

Meer informatie

- [North Sea Resources Roundabout](#)
- [Closing the Loop](#)
- [Nederland circulair in 2050](#)
- [Vlaams Plan C](#)